

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

_____ А.В. Данільчанка
(подпіс) (І.п.Б.Прозвішча)

_____ 20.11. 2013 г.
(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № УД-S-130/р

РЭДАГАВАННЕ АНАЛІТЫЧНЫХ МАТЭРЫЯЛАЎ

Вучэбная праграма для спецыяльнасці:

1-23 01 10-02 Літаратурная работа (рэдагаванне)

Факультэт журналістыкі

Кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання

Курс (курсы) **IV**

Экзамен **8**

(семестр)

Семестр (семестры) **8**

Залік–

(семестр)

Лекцыі **44**

(колькасць гадзін)

Практычныя (семінарскія)

заняткі **18**

(колькасць гадзін)

Курсавы праект (праца) –

(семестр)

Лабараторныя

заняткі–

(колькасць гадзін)

КСР **6**

(колькасць гадзін)

Усяго аўдыторных гадзін па дысцыпліне

68

(колькасць гадзін)

Усяго гадзін

па дысцыпліне **110**

(колькасць гадзін)

Форма атрымання вышэйшай

адукацыі **Дзённая**

Склаў: Д. В. Аўчароў, магістр філал. навук, старшы выкладчык

2013 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе базавай вучэбнай праграмы “Рэдагаванне аналітычных матэрыялаў”, зацверджанай _____, рэг. № _____ (назва тыпавой вучэбнай праграмы (вучэбнай праграмы (гл. раздзелы 5-7 Парадку)), дата зацвярджэння, рэгістрацыйны нумар)

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на пасяджэнні кафедры
стылістыкі і літаратурнага рэдагавання
(назва кафедры)

(дата, нумар пратакола)

Загадчык кафедры

_____ В. І. Іўчанкаў

Адобрана і рэкамендавана да зацвярджэння вучэбна-метадычнай (метадычнай) камісіяй
факультэта журналістыкі

(дата, нумар пратакола)

Старшыня

_____ В. М. Самусевіч

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПСКА

Дысцыпліна спецыялізацыі “Рэдагаванне аналітычных матэрыялаў” мае цесную сувязь з курсам “Методыка літаратурнага рэдагавання”, які вывучаецца студэнтамі спецыяльнасці “Літаратурная работа (рэдагаванне)” у 5–7 семестрах і ўваходзіць у цыкл агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін. У той жа час вывучэнне прадмета грунтуецца на ведах па тэорыі журналістыкі і методыцы журналісцкай творчасці, што забяспечвае арганічнае спалучэнне практычных навыкаў стварэння медыятэкстаў і ўсвядомленага падыходу да іх рэдагавання.

Падрыхтоўка рэдактара прадугледжвае фарміраванне рэдактарскай кампетэнцыі, арыентаванай на працу з тэкстамі разнастайных стыляў і жанраў. Курс “Рэдагаванне аналітычных матэрыялаў” накіраваны на рэдагаванне журналісцкіх тэкстаў, аднесеных да аналітычных жанраў, якія складаюць значную частку кантэнтнага сучасных СМІ. Рэдактарскі аналіз, ацэнка і праўка артыкулаў, карэспандэнцый, калонак, аглядаў, рэцэнзій могуць быць якасна праведзены толькі з выкарыстаннем камунікатыўнага і функцыянальнага падыходаў, што прадугледжвае ўменне спецыяліста бачыць адрозненне ў аналітычных матэрыялах газет і часопісаў, радыё і тэлебачання, інфармацыйных агенцтваў і інтэрнэт-выданняў.

Мэтай дысцыпліны спецыялізацыі “Рэдагаванне аналітычных матэрыялаў” з’яўляецца прафесійна арыентаванае засваенне методыкі рэдагавання аналітычных матэрыялаў рознай жанравай прыналежнасці.

Гэта дасягаецца вырашэннем агульных і прыватных **задач**:

- прафесійнае валоданне прыёмамі рэдактарскага аналізу і ацэнкі аналітычных матэрыялаў;
- выпрацоўка ўменняў індывідуальнага падыходу да аўтарскага тэксту з захаваннем яго мадальнасці і ўлікам камунікатыўных магчымасцяў спажыўца;
- засваенне прыёмаў ацэнкі спосабаў дасягнення камунікатыўнага ўзаемадзеяння;
- усвядомлены падыход да рэдагавання аналітычных матэрыялаў рознай жанравай прыналежнасці;
- матываванае правядзенне моўна-стылёвай праўкі.

У выніку засваення курса “Рэдагаванне інфармацыйных матэрыялаў” студэнты павінны:

- адрозніваць жанравую прыналежнасць аналітычных матэрыялаў і характарызаваць іх асаблівасці;
- ведаць асаблівасці структурнай пабудовы асобных жанраў аналітычных матэрыялаў;
- праводзіць рэдактарскі аналіз і ацэнку артыкула, карэспандэнцыі, рэцэнзіі, агляду, калонкі з пазначэннем станоўчых і адмоўных якасцей канкрэтнага тэксту;
- разумець спецыфіку аналітычных матэрыялаў друкаваных СМІ, радыё і тэлебачання, інфармацыйнага агенцтва, інтэрнэт-выдання;
- умець аргументавана абгрунтоўваць свае рэдактарскія рашэнні;
- выпрацоўваць стратэгію рэдактарскіх дзеянняў з улікам асаблівасцяў кожнага тэксту;
- рэдагаваць аналітычныя матэрыялы з улікам іх жанравай прыналежнасці.

Дысцыпліна спецыялізацыі “Рэдагаванне аналітычных матэрыялаў” выкладаецца на працягу 8-га навучальнага семестра з формай кантролю ведаў – экзаменам. У адпаведнасці з тыповым вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны адводзіцца 110 гадзін, з якіх 68 гадзін – аўдыторныя (44 гадзіны – лекцыі, 18 гадзін – практычныя заняткі, 6 гадзін – кіруемая самастойная праца студэнта).

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

№ п/п	Найменне раздзелаў, тэм	Колькасць гадзін				
		Аўдыторныя				Самаст. работа
		Лекцыі	Практыч., семінар.	Лаб. занят.	КСР	
1	Асаблівасці аналітычных матэрыялаў, крытэрыі іх ацэнкі. Патрабаванні да якасці аналітыкі. Улік жанравастылістычных асаблівасцяў журналісцкага твора пры рэдагаванні. Жанравая класіфікацыя аналітычных матэрыялаў і ўлік жанру пры рэдагаванні. Аўтарскае “я” ў аналітычных матэрыялах.	4				4
2	Прымяненне да аналітычных матэрыялаў агульнай методыкі рэдагавання. Ідэалагічны аспект рэдагавання аналітычных матэрыялаў. Аналіз кампазіцыі разнастайных аналітычных матэрыялаў. Праверка аналітычных матэрыялаў на захаванне законаў логікі. Аналіз фактычнага матэрыялу ў тэкстах аналітычных жанраў. Асаблівасці моўна-стылёвай праўкі аналітычных матэрыялаў.	4	2			4
3	Артыкул і яго віды. Кампазіцыя артыкула. Асаблівасці рэдагавання артыкула. Кампазіцыя артыкула. Загалоўкі і падзагалоўкі артыкулаў. Лід матэрыялу. Рэдагаванне заглаўкаў артыкулаў.	8	4		2	8
4	Рэцэнзія і яе віды. Асаблівасці рэдагавання рэцэнзіі. Інфармацыйна-пазнавальня і аналітычныя складнікі рэцэнзіі. Патрабаванні да аўтарскай аргументацыі. Супамернасць	8	2		2	6

	элементаў нарыса і асноўнага тэксту. Выяўленне аўтарскага погляду. Выбар аўтарам пэўнага прадмета асвятлення.					
5	Калонка і яе віды. Аналітычныя і мастацка-публіцыстычныя рысы калонкі як жанра журналістыкі. Аўтарскае “я” ў калонцы. Фармальнае падча калонкі на паласе і аб’ём матэрыяла. Аналіз выбару тэмы журналістам. Актуальнасць і дыялагічнасць калонкі. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне калонкі.	8	2		2	8
6	Карэспандэнцыя і яе віды. Інфармацыйныя крыніцы і іх роля ў стварэнні карэспандэнцыі. Факт як аснова тэкста, як матэрыял для аўтарскай інтэрпрэтацыі. Структурныя асаблівасці карэспандэнцыі: ланцужок тэзіс — аргументацыя — дэманстрацыя — выснова. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне разнастайных відаў карэспандэнцыі.	6	4			6
7	Агляд і яго віды. Асаблівасці рэдагавання агляду Інфармацыйны і тэматычны падыход да стварэння аглядаў. Прадмет агляду: панарама падзей і прычынна-выніковыя сувязі. Функцыі агляду. Агляд рэдакцыйнай пошты. Агляд СМІ. Падбор крыніц для агляду. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне агляда СМІ.	6	4			6
	<i>Усяго:</i>	44	18		6	42

Вучэбна-метадычная карта

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; пералікпытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі (і інш.))	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя(семіарскія) аняткі	Лабараторныязаняткі	Кантралюемаясамастойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	<p>Асаблівасці аналітычных матэрыялаў, крытэрыі іх ацэнкі.</p> <p>Патрабаванні да якасці аналітыкі.</p> <p>Жанравая класіфікацыя аналітычных матэрыялаў і ўлік жанру пры рэдагаванні.</p> <p>Інтэграцыя жанраў у інфармацыйных матэрыялах. Аўтарскае “я” ў аналітычных матэрыялах і ацэнка яго выкарыстання рэдактарам.</p> <p>Улік жанрава-стылістычных асаблівасцяў журналісцкага твора пры рэдагаванні.</p> <p>Крытэрыі рэдактарскага аналізу і ацэнкі аналітычных матэрыялаў.</p>	2				Прэзентацыя	1, 6	

2.	Вывучэнне рэдактарам прадмета аналітычнага матэрыялу і яго адпаведнасці патрабаванням актуальнасці тэмы, вядомасці каго-небудзь або чаго-небудзь, своечасовасці, уздзеяння аналітыкі па яе магчымых наступствах, маштабнасці аналітыкі па ступені яе значнасці, канфлікту ў самым шырокім разуменні гэтага паняцця і інш.	2				6, 7, 8	
3.	Прымяненне да аналітычных матэрыялаў агульнай методыкі рэдагавання Ідэалагічны аспект рэдагавання аналітычных матэрыялаў. Дзеянні рэдактара ў рэчышчы ідэалогіі беларускай дзяржаўнасці.	2				6, 7, 8	
4.	Аналіз кампазіцыі разнастайных аналітычных матэрыялаў. Дарэчнасць змянення кампазіцыйнай схемы. Пачатковыя фразы і канцоўка матэрыялу. Неабходнасць рубрыкацыі ў дачыненні да асобных аналітычных жанраў.	2				9, 10	

5.	<p>Праверка аналітычных матэрыялаў на захаванне законаў логікі. Закон тоеснасці як падстава захавання цэласнасці тэксту. Парушэнне законаў супярэчнасці і выключанага трэцяга. Закон дастатковай падставы ў фармуляванні аўтарскіх ацэнак і меркаванняў.</p> <p>Аналіз фактычнага матэрыялу ў тэкстах аналітычных жанраў. Факт, навіна і аўтарская інтэрпрэтацыя. Інфарматыўнасць як адна з характарыстык тэксту. Крыніцы праверкі фактычнага матэрыялу.</p> <p>Асаблівасці моўна-стылёвай праўкі аналітычных матэрыялаў.</p>	2				Карткі-заданні	1, 7, 10	
6.	<p>Артыкул і яго віды. Асаблівасці рэдагавання артыкула.</p>	2					3, 8, 11	
7.	<p>Кампазіцыя артыкула: індэктыўная і дэдуктыўная мадэлі пабудовы тэксту.</p>	2				Карткі-заданні	9, 10, 11	
8.	<p>Практыка-аналітычны артыкул. Патрабаванні да структуры тэксту. Асаблівасці выкарыстання аналітыка-сінтэтычных аперацый: параўнання, ацэнкі, дэталізацыі, тлумачэння, прадказання, абагульнення. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне практыка-аналітычных артыкулаў.</p>	2				Карткі-заданні	1, 6, 2*	

9.	Навукова-папулярны артыкул. Патрабаванні да структуры тэксту. Стылістычныя асаблівасці: выкарыстанне кніжнай абстрактнай лексікі і фразеалогіі, адпаведных граматычных форм і сінтаксічнай пабудовы. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне навукова-папулярных артыкулаў.		2				1, 6, 10	Праўка навукова-папулярнага артыкула
10.	Палемічны артыкул. Патрабаванні да аб'ёму структуры тэксту. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне палемічных артыкулаў.	2				Карткі-заданні	5, 6, 9*, 10*	
11.	Агульнатэарэтычны артыкул. Патрабаванні да аб'ёму структуры тэксту. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне агульнатэарэтычных артыкулаў.		2				5, 6, 7	Рэферат
12.	Загалоўкі і падзагалоўкі артыкулаў. Лід матэрыялу. Рэдагаванне загалоўкаў артыкулаў.				2		8, 9, 4*	Тэст
13.	Рэцэнзія і яе віды. Асаблівасці рэдагавання рэцэнзіі.	2				Карткі-заданні	10, 11, 1*	
14.	Інфармацыйна-пазнавальныя і аналітычныя складнікі рэцэнзіі.	2				Карткі-заданні	1, 6, 10	
15.	Выяўленне аўтарскага погляду: рэдактарскі падыход.		2					Аналіз розных відаў рэцэнзій

16.	Рэцэнзія-артыкул. Патрабаванні да аўтарскай аргументацыі. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне рэцэнзій-артыкула.	2				Карткі-заданні	1, 6, 2*	
17.	Рэцэнзія-нарыс (рэцэнзія з элементамі нарыса). Супамернасць элементаў нарыса і асноўнага тэксту. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне рэцэнзій-нарыса.		2				1, 7, 10	Рэферат
18.	Рэцэнзія-нататка. Выбар аўтарам пэўнага прадмета асвятлення. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне рэцэнзій-нататкі.				2		10, 11, 1*	Тэст
19.	Калонка і яе віды. Асаблівасці рэдагавання калонкі	2					6, 7, 8	
20.	Аналітычныя і мастацка-публіцыстычныя рысы калонкі як жанра журналістыкі.	2				Карткі-заданні	1, 6	
21.	Аўтарскае “я” ў калонцы.		2				9, 10	Пісьмовы аналіз калонкі
22.	Адзіны пункт гледжання як жанравая характэрыстыка калонкі.	2				Прэзентацыя	3, 8, 11	
23.	Фармальнае падача калонкі на паласе і аб’ём матэрыяла. Аналіз выбару тэмы журналістам.		2			Карткі-заданні	1, 6, 2*	
24.	Актуальнасць і дыялагічнасць калонкі. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне калонкі.				2		5, 6, 9*, 10*	Тэст
25.	Карэспандэнцыя і яе віды. Асаблівасці рэдагавання карэспандэнцыі	2					8, 9, 4*	

26.	Инфармацыйныя крыніцы і іх роля ў стварэнні карэспандэнцыі.	2				Прэзентацыя	1, 6, 10	
27.	Факт як аснова тэкста, як матэрыял для аўтарскай інтэрпрэтацыі. Факталагічныя памылкі ў карэспандэнцыі.	2					1, 7, 10	
28.	Структурныя асаблівасці карэспандэнцыі: ланцужок тэзіс — аргументацыя — дэманстрацыя — выснова.		2			Карткі-заданні	6, 7, 8	
29.	Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне разнастайных відаў карэспандэнцыі.		2			Карткі-заданні	3, 8, 11	
30.	Агляд і яго віды. Асаблівасці рэдагавання агляду	2					9, 10	
31.	Инфармацыйны і тэматычны падыход да стварэння аглядаў.	2					1, 6, 2*	
32.	Прадмет агляду: панарама падзей і прычынна-выніковыя сувязі. Функцыі агляду.	2					5, 6, 9*, 10*	
33.	Агляд рэдакцыйнай пошты. Тэматычны і часавы прынцып пабудовы матэрыялу. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне агляду рэдакцыйнай пошты.		2			Карткі-заданні	8, 9, 4*	
34.	Агляд СМІ. Падбор крыніц для агляду. Рэдактарскі аналіз і рэдагаванне агляда СМІ.		2			Карткі-заданні	1, 6, 6*	

ІНФАРМАЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Базанова, А. Е. Литературное редактирование: учеб. пособие / А. Е. Базанова. – М.: РУДН, 2008. – 202 с.
2. Голуб И. Б. Конспект лекций по литературному редактированию / И. Б. Голуб. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 432 с.
3. Гужова, И. К. Литературное редактирование: материалы для занятий: учеб. пособие / И. К. Гужова [и др.]. – М.: МГУ, 2000. – 160 с.
4. Жаўняровіч, П. П. Асновы рэдагавання тэкстаў службовай дакументацыі: вучэб. дапаможнік / П. П. Жаўняровіч. – Мінск: Беларусь, 2006. – 196 с.
5. Литературное редактирование: курс лекций / под ред. Н. С. Валгиной. – Изд. 2-е, испр. и дополн. – М.: МПИ, 1989. – 128 с.
6. Накорякова, К. М. Литературное редактирование материалов массовой информации: учеб. пособие / К. М. Накорякова. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 189 с.
7. Накорякова, К. М. Литературное редактирование. Общая методика работы над текстом: учеб. пособие / К. М. Накорякова. – М.: МГУ, 2011. – 332 с.
8. Накорякова, К. М. Справочник по литературному редактированию / К. М. Накорякова. – М.: Флинта: Наука, 2011. – 200 с.
9. Сикорский, Н. М. Теория и практика редактирования: учебник для вузов по спец. «Журналистика» / Н. М. Сикорский. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Высш. школа, 1980. – 328 с.
10. Сметанина, С. И. Литературное редактирование для журналистов и специалистов по связям с общественностью / С. И. Сметанина. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2003. – 252 с.
11. Стилистика и литературное редактирование / под ред. В. И. Максимова. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Гардарики, 2007. – 653 с.

Дадатковая

1. Ворошилов, В. В. Журналистика. Базовый курс: учебник / В. В. Ворошилов. – 5-е изд. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 704 с.
2. Дубовік, С. В. Даведнік журналіста / С. В. Дубовік. – Мінск: БДУ, 2006. – 211 с.
3. Жаўняровіч, П. П. Публіцыстычны дыскурс Уладзіміра Караткевіча / П. П. Жаўняровіч. – Мінск: РІВШ, 2011. – 244 с.
4. Іўчанкаў, В. І. Дыскурс беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту / В. І. Іўчанкаў. – Мінск: БДУ, 2003. – 257 с.
5. Ким, М. Н. Жанры современной журналистики / М. Н. Ким. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 336 с.
6. Корконосенко, С. Г. Основы журналистики / С. Г. Корконосенко. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 284 с.
7. Основы творческой деятельности журналиста / под ред. С. Г. Корконосенко. – СПб.: Знание, СПб. ИВЭСЭП, 2000. – 272 с.
8. Сенкевич, М. П. Культура радио- и телевизионной речи: учеб. пос. для вузов / М. П. Сенкевич. – М.: Высш. шк., 1997. – 94 с.
9. Стральцоў, Б. В. Асноўныя творчыя метады ў журналістыцы / Б. В. Стральцоў. – Мінск: БДУ, 2000. – 71 с.
10. Стральцоў, Б. В. Метад і жанр: асновы творчага майстэрства журналіста / Б. В. Стральцоў. – Мінск: БДУ, 2002. – 18 с.

ДАПАЎНЕННІ ЗМЯНЕННІ
ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПАВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
НА _____ / _____ НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

№ п/п	Дапаўненні і змяненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры

_____ (пратакол № _____ ад _____ 200 ____ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

_____ (ступень, званне) _____ (подпіс) _____ (І.ІнБ.Прозвішча)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

_____ (ступень, званне) _____ (подпіс) _____ (І.ІнБ.Прозвішча)